

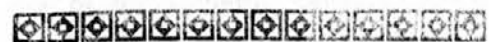
Izhaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan poprej.
Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/I.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka stane 1:50 Din.
Cena: za 1 mesec 5 Din, za 1/4 leta 15 Din, za 1/2 leta 30 Din;
za inozemstvo 7 Din (mesečno). — Inserati po dogovoru.

Inserati, reklamacije in naročnina na upravo Jugoslovanske
tiskarne, Kolportajni oddelek, Poljan-
ski nasip 2. Rokopisi se ne vračajo.

V današnji številki smo priložili položnice za obnove naročnine za 1926. Naročnina znaša 5 (pet) Din mesečno. Prosimo, da nam po možnosti vsak naročnik nakaže vsaj trimesečno naročnino, ker nam s tem prihrani mnogo dela in stroškov. — One naročnike pa, katerim smo poslali koncem novembra izpolnjene položnice za poravnavo naročnine do konca tekočega leta, pa tega še niso storili, pa ponovno nujno prosimo, da se odzovejo svoji obveznosti in s tem omogočijo listu redno izhajanje. »Pravica« ne dobiva od nikoder nikake podpore ter se vzdržuje le z naročnino svojih naročnikov.

Svetovno-politični položaj ob koncu leta 1925.

Kakor smo že večkrat omenili je sedaj svetovno politični položaj silno zapleten. Kdor ga gleda od daleč se mu zdi, da preživljajo države krizo, ki je samo mimoideča in ki jo bo lahko ozdraviti.

Ako hočemo pogledati kakšen je položaj, je dobro, da vzamemo merilo po katerem naj presodimo način vladanja v posameznih državah. Za sredino vzamemo demokratične, katerim sekundirajo na eni strani države z nacionalistično-meščansko diktaturo, na drugi strani pa vidimo Rusijo, v kateri vlada diktatura kmečko-delavskega proletarijata.

Cilj večine ljudi je bila in je še demokratična država. To je država, v kateri naj pride do izraza resnična volja naroda in kjer se vlada le tako kot ljudstvo hoče. Nekateri so pa spoznali, da je demokracija laž, da je demokracija v današnji dobi nemogoča, kajti čisto gotovo bo vladal tisti v državi, ki ima denar in težke milijone in tako ne pridejo do izraza vsi ljudje, ampak samo nekateri. Ti, ki tako mislijo, so se odločili za ureditev države na podlagi federacije v okviru republike in z diktaturo delavcev in kmetov. Na drugi strani pa je kapital, kateri je videl, da mu preti nevarnost, povzdignil enega človeka, mu dal na razpolago vse, kar je imel, samo, da ga je rešil, in najlepši primer take države je Italija, kateri vlada mogočno njen diktator Mussolini. Priznati se mora, da je to mož, kateri je za državo veliko naredil in jo rešil surnega propada. V državah pa, o katerih smo rekli, da vlada »demokracija«, se vrsti politična kriza za krizo, kateri tvorijo ozadje bodisi kaka nacionalna ali finančna ali kakršnakoli vprašanja.

Najslabše je v tem oziru v Franciji, kjer se vrste neprestano krize, ki jih povzročajo že predvojni, najbolj pa še medvojni dolgovi, katere imajo doma in v inozemstvu. Nemčija že cel mesec nima redne vlade, četudi se delajo najrazličnejši poskusi. Češkoslovaška, v kateri so se vršile pred kratkim volitve, je tudi v slabem položaju vsled silnega števila opozicijskih strank, bodisi Hlinkovcev, kateri zahtevajo zase avtonomijo, bodisi komunistov ali nemških poslancev. Na Španskem so uvedli civilno diktaturo, kakršno imamo tudi v Bolgariji. Polj-

ske morijo notranje-politični boji, a gospodarsko se je od lanskega leta precej opomogla. Diktaturo imamo tudi na Grškem in v Albaniji. Edino države na našem severu, to so Švedska in Norveška in deloma Danska so videti mirne. V Belgiji in Holandskem jim pa delajo preglavico boji o državi.

Tako torej vidimo našo Evropo bolno. Finančno že precej slaba, je prosila Ameriko, naj ji pomaga. Pa je poslala človeka, katerega načrt se po njem imenuje tako zvani Dawesov načrt, kateri tvori podlago gospodarske konsolidacije Evrope. Lokarnska pogodba, o kateri smo pa tudi že izrekli svoje mnenje že v eni prejšnjih števil, pa je namenjena politični ureditvi Evrope oz. okrepljenju večjih evropskih držav.

Na Ruskem, kjer vlada diktatura delavcev in kmetov, se položaj stalno boljša. Njihovi voditelji pa tudi ne počivajo v miru, ampak neprestano plečejo nove niti. V Aziji, pred vsem na Kitajskem, pridno pripravljajo ta beden narod na upor oziroma na pogon belega človeka, ki ga je prišel zasluževati namesto, da bi mu prinesel blagostanje. Tudi že med druge narode so zanesli geslo o samoodločbi narodov. Evropska diplomacija kot eksponent kapitala pa pridno parira udarce, toda ne upa se napasti, ker nima nobenega gesla, s katerim bi kolonijalne narode potolažila. Skušna samo vplivati na belega človeka z besedami o nevarnosti rumenega človeka. Res je, da bo grozno, ako primejo v roke orožje milijoni in milijoni rumenih ljudi, kateri so znani po svojem lahkem prenašanju naporov in dela in se razlezejo po zemlji Evrope in Amerike. Toda ali bodo temu krivi oni in ne mi, ki v tej dobi ne poznamo drugega kakor orožje in pest? Toda Evropi ne grozi ta nevarnost, kajti ona je še močna bolj kot bi si kdo mislil, ona bo še veliko ustvarila, samo treba je, da dobi pravice ljudstvo, katero je edino zmožno, da ustvarja.

Važen moment v politiki strank nekaterih držav je, da so se začele zanimati zopet za kmeta. Na Angleškem Lloyd George, na Nemškem in v avstr. republiki socialna demokracija, popravlja svoje zastarele kmečke programe. Spoznali so, da je temelj državi, razen delavca, tudi kmet. Priznati pa tudi moramo, da so se v zadnjem času zanj premalo brigali pred vsem v industrijskih državah. Gotovo ne bo ostalo brez vpliva na mednarodno politiko.

Amerika dela z mrzlično naglico, v politiki pa samo čaka, kaj bo naredila Evropa. Motri in pazi, noče se spuščati ne na eno ne na drugo stran. Njen cilj je samo ta, da dobi svetovni trg in da potlači vsakega konkurenta. Po locarnskem sporazumu pa vstopa Nemčija zopet v krog velesil, tudi ona hoče imeti nekoliko besede. Italija se oborožuje, Mussolini gleda preko mej in morja kako priti do zemlje, kako nasiliti milijone, ki nimajo prostora na lastni zemlji. Išče spora z državami, da bi imel povod za kako okupacijo.

Letošnje leto je bilo, kar se tiče socialnega položaja delavstva, slabo. Najhujši štrajki so bili na Angleškem, pred vsem štrajk rudarjev poleti, ki bi bil kmalu povzročil svetoven štrajk. Delavci so zmagali, kar je v prvi vrsti zasluga njihovega generalnega tajnika, in sicer na ta način, da je obljubi-

bila država, da plača oz. da prispeva sama nekoliko k stroškom za vzdrževanje oziroma v svrhu obrata premogovnikov. Štrajki so bili nekaj časa tudi na Francoskem, na Nemškem pa trajajo še sedaj in je v vsej državi 150.000 brezposelnih. Vsekakor veliko število. Na Poljskem tudi trajajo štrajki, ker ni dela, kajti poljska industrija je pred vojno pošiljala svoje izdelke na vzhod, sedaj pa ji je ruska meja pot popolnoma zaprla. Tudi v drugih državah je večja ali manjša brezposelnost. Države gledajo na vse mogoče načine kako brezposelnost zaveziti oz. odpraviti, pa nikjer ni nobene pomoči. Vzdrževanje teh pa požre državi letno milijone in milijarde, nobena pa se noče lotiti tam, kjer bi bilo treba, to je na temelju države.

Kakor smo že v začetku omenili, je položaj zapleten in videti je, da ni nikjer izhoda. Slabi pogledi nam kažejo v bodočnost, toda rešitev bo prišla, ker mora priti, kajti, da bi ostal položaj tak kakor je, je nemogoče. Vsekakor se bližamo času, ko bo treba reči tako ali pa drugače.

Politični pregled.

Ljubljanska univerza je s soglasnim nastopom vseh skupin vzdržala napad Stjepana Radiča. Na konferenci v Zagrebu, ki razpravlja o zakonu o vseučiliščih, se je pokazalo, da so se zbalii vladni krogi slovenskega nastopa. Kakor poročajo listi, bo ostala slovenska univerza taka kot je danes.

Radičeva veteranska politika ne najde pravega odmeva med hrvatskim ljudstvom, ki je vedno upalo na odrešitev, ki jo bo prinesla republika, ki je ni več. Da se Radiču res majo tla na hrvatskih tleh, najboljšo dokazuje shodi, ki jih je imel dr. Korošec po raznih hrvatskih krajih. Ljudje so povsod z napehim zanimanjem sledili dr. Koroščevim govorom. Povsod obsojajo nedosledno Radičevo politiko.

Božični prazniki niso prinesli v političnem življenju ničesar novega. Na zunaj zgleda mirno. Za kulisami pa se vrše ostri boji. Prva žrtev teh bojev je bil prometni minister Ante Radojević, ki je šel iz vlade. Na njegovo mesto je prišel minister Krsta Miletić. Vedno se bolj množe glasovi, da položaj sedanje vlade kljub veliki večini v parlamentu ni trden. Leto 1926 nam bo po dosedanjih napovedih prineslo pred vsem volitve. Te volitve bodo zelo hude in ostre. Pašičeva zvezda, ki zahaja, bo krepko vzplamtela. V tem boju bo radikalna stranka napela vse sile, da bi obdržala sedanje mesto in ga še okrepila tako, da bi postala neomejena gospodarica države.

Ali se bo ta Pašičeva namera posrečila ali ne, je težko reči. V radikalni stranki je toliko ostrih nasprotij, katere je dosedaj mogel edino Pašič s svojo močjo in svojim ugledom poravnati. Pašič pri najvišjih krogih ne uživa preveč naklonjenosti za načrte, da bi njegova stranka postala edina gospodarica države. Zato je zelo verjetna možnost, da bo nove volitve vodila nevtralna uradniška vlada. V tem slučaju bi naš parlament dobil tako sliko, ki bi iznenadila ves zunanji svet.

Novo leto 1926. pomeni za Jugoslavijo začetek suhih let. Odplačevanje inozemskih državnih dolgov je novo silno breme za naše gospodarstvo. Že dosedaj se je naš proračun boril s prenapetim davčnim vijakom.

Sedaj ko bodo prišle še nove številke zraven, bo treba začeti gospodariti in štediti na vseh koncih. Finančni minister je odpotoval v Ameriko, da uredi vse naše dolgove in se dogovori o odplačevanju.

Poglejmo volivne imenike za Delavsko zbornico!

Med božičnimi prazniki na dan 26. decembra so bili razpoloženi volivni imeniki za volitve v Delavsko zbornico in bodo razpoloženi do 4. januarja 1926.

Volivni imeniki so razgrnjeni pri vseh krajevnih volivnih edinicah, ki so določene sledeče:

1. Ljubljana: za področje ekspoziture okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani;
2. Kamnik: področje ekspoziture okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Kamniku;
3. Logatec: področje ekspoziture v Logatcu;
4. Kočevje: področje ekspoziture v Kočevju;
5. Novo mesto: področje ekspoziture v Novem mestu;
6. Krško: področje ekspoziture v Krškem;
7. St. Janž pri Krmelju: posebna volivna edinica za člane bratovske skladnice v Krmelju;
8. Laško: posebna volivna edinica za člane bratovske skladnice v Laškem — Hudi jami;
9. Trbovlje: posebna volivna edinica za člane bratovske skladnice v Trbovljah;
10. Hrastnik: posebna volivna edinica za člane bratovske skladnice v Hrastniku;
11. Zagarje: področje ekspoziture okrožnega urada za zavarovanje delavcev, razen bratovske skladnice za uslužbenice v topilnici v Litiji in bratovskih skladnic v Trbovljah in v Hrastniku;
12. Litija: posebna volivna edinica za članstvo bratovske skladnice topilnice v Litiji;
13. Kranj: področje ekspoziture v Kranju;
14. Trzin: področje ekspoziture v Trzinu;
15. Jesenice: področje ekspoziture na Jesenicah;
16. Rajhenburg: posebna volivna edinica za člane bratovske skladnice v Rajhenburgu;
17. Celje: področje ekspoziture v Celju;
18. Maribor: področje ekspoziture v Mariboru;
19. Ptuj: področje ekspoziture v Ptuj;
20. Gornja Radgona: področje ekspoziture okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljutomeru;
21. Konjice: področje ekspoziture v Konjicah;
22. Murska Sobota: področje ekspoziture v Murski Soboti;
23. Slovenjgradec: področje ekspoziture v Slovenjgradu, razen članov bratovskih skladnic v Mežici in Guštanju z Lešami in Ravnji;
24. Šoštanj: področje ekspoziture v Šoštanju;
25. Guštanj: posebna volivna edinica za člane bratovskih skladnic v Guštanju, Ravnah in Lešah;
26. Mežica: posebna volivna edinica za člane bratovske skladnice svinčenega rudnika v Mežici.

Volivni imeniki so torej razpoloženi predvsem pri gori navedenih uradih, pa tudi sicer morajo biti razgrnjeni pri vseh bratovskih skladnicah in pri drugih uradih delavskega zavarovanja. V Ljubljani so volivni imeniki na razpolago v pisarni glavnega volivnega odbora v poslojpu OUZD na Miklošičevi cesti.

KDO MORA BITI V VOLIVNEM IMENIKU.

V volivnem imeniku morajo biti vpisani vsi delavci in nameščenci brez razlike starosti in spola, ki so bili dne 5. decembra 1925 zavarovani zoper bolezen in ki plačujejo sami, njihovi gospodarji ali pa vsak polovico v ta namen vsaj 7.02 Din mesečno.

Nadalje morajo biti vpisane vse osebe, ki so nameščene pri oblastvih (uradih), zavodih (napravah) ali podjetjih države, pokrajine, županije, okrajev (okrogov, srezov, kotarov), mest, trgov, političnih (upravnih občin, cerkvenih občin, imovinskih občin in zemljiških zajednic), zadrug, ustrojenih na podstavi zakona o vodah, cestnih okrajnih odborov in zastopov, vobče vseh javnih korporacij, zavodov in zavodov, istofako nameščenci javnih, železniških in ladijskih prometnih podjetij, ki sicer niso zavarovani, pa dobivajo na podlagi službenih predpisov (pogodb), ki veljajo zanje, svoje prejemke ob bolezni najmanj za čas 26 tednov od dne, ko se je pričela bolezen.

Tu posebej opozarjamo na bolniške strežnike in železničarje, ki so — kolikor nam je doslej znano — vsi izpuščeni in jih je treba ureklamirati.

REKLAMACIJE.

Čas za vlaganje reklamacij je zopet med 26. decembrom 1925 in 4. januarjem 1926. Na vratih vsake poslovavnice in bratovske skladnice mora biti nabit razglas, ki točno navaja, v katerih urah morajo oddajati reklamacije osebno. Reklamacije se vlagajo ustno ali pismeno. Opozarjamo pa, da je radi varnosti najbolje, da se oddajajo pismene reklamacije in sicer osebno proti potrdilu.

Vsak volivni upravičenec je upravičen reklamirati zase ali za koga drugega.

Kdor zahteva vpis v volivni imenik mora priložiti listino, iz katere je razvidno, da je bil 5. decembra zaposlen v taki službi, da je bil zavezan zavarovanju. Kot take listine pridejo v poštev: delavska knjižica, potrdilo delodajalca, potrdilo občine.

Kdor zahteva izbris kakega volivca mora navesti ime, priimek, stan in tekočo številko, pod katero je doletnik vpisan v volivnem imeniku. Če zahteva izbris radi nezaposlitve dne 5. decembra 1925 mora predložiti od

občine potrjeno izjavo delodajalca, ki je v volivnem imeniku naveden, da v imeniku navedeni volivec ni bil dne 5. decembra zaposlen.

Obrazec za reklamacijo za vpis:

Ekspozituri okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Jesenicah.

Podpisani Janez Mencinger, delavec pri Francu Ravniku na Jesenicah št. 15, ki sem vpisan v volivnem imeniku naslovne ekspoziture za volitve v Delavsko zbornico za Slovenijo, razpisane dne 5. decembra 1925, na strani št. 204 pod tekočo številko 18, zahtevam s tem, da se vpiše v ta volivni imenik Blaž Rozman, pomočnik pri Ivanu Zemlja, krojaču na Bohinjski Beli št. 3.

Prilagam potrdilo delodajalca (delavske knjižice, potrdilo občine), da je bil Blaž Rozman dne 5. decembra 1925 zaposlen pri Ivanu Zemlja in da je bil prijavljen zavarovanju zoper bolezen.

Jesenice, dne 30. decembra 1925.
Janez Mencinger.

Potrdilo delodajalca:

Podpisani Ivan Zemlja, krojač na Bohinjski Beli št. 3, potrjujem, da je g. Blaž Rozman vstopil dne 15. novembra 1925 pri meni v službo kot pomočnik z mesečno plačo 500 dinarjev, prosto hrano in stanovanjem. Pod istimi pogoji je bil v moji službi dne 5. decembra 1925. Zavarovanju zoper bolezen sem ga naznanil drugi dan po vstopu v službo.

Bohinjska Bela, dne 30. decembra 1925.
Ivan Zemlja.

Obrazec za zahtevo izbrisa:

Bratovski skladnici na Jesenicah.

Podpisani Franc Dolžan, ključavničar v tovarni K. I. D. na Jesenicah, ki sem vpisan v volivni imenik za volitve v Delavsko zbornico za Slovenijo, razpisane dne 5. decembra 1925, na strani št. 3 pod številko 10, zahtevam, da se iz tega volivnega imenika izbriše Jurij Možina, ključavničarski vajenec v naši tovarni, ki je vpisan pod tek. št. 6 v volivnem imeniku bratovske skladnice.

Prilagam potrdilo vodstva tovarne K. I. D., da je Jurij Možina zavarovan v 4. medznem razredu in torej ne plačuje nobenih doličad za Delavsko zbornico (ali: da 5. decembra 1925 še ni bil v službi, ali: da sploh ni zavarovan).

Jesenice, dne 1. januarja 1926.
Franc Dolžan.

Krajevni volivni odbor mora sklepati o došlih reklamacijah vsak dan in mora izdati sklep o vsaki došli reklamaciji v teku 48 ur, ko mu je bila vročena. Sklep mora krajevni odbor sporočiti pismeno osebi, ki je popravek zahtevala, reklamirala. Proti rešitvi krajevnega volivnega odbora je dopustna v teku 24 tih ur po prejemu pritožba na glavni volivni odbor za volitve v Delavsko zbornico za Slovenijo v Ljubljani.

Obrazec za pritožbo na glavni volivni odbor:

Glavni volivnemu odboru za volitve v Delavsko zbornico za Slovenijo v Ljubljani.

Krajevni volivni odbor za volitve v Delavsko zbornico na Jesenicah me je 1. januarja 1926 obvestil, da ni ugodil moji zahtevi z dne 30. decembra 1925, da se naj vpiše v volivni imenik za volitve v Delavsko zbornico

za Slovenijo, ki so bile razpisane dne 5. decembra 1925. Blaž Rozman, pomočnik pri Ivanu Zemlja, krojaču na Bohinjski Beli. Proti tej odločbi krajevnega volivnega odbora na Jesenicah se pritožujem in zahtevam, da glavni volivni odbor odredi vpis zgoraj imenovanega volivnega upravičenca.

Podpisani sem vpisan v volivnem imeniku na Jesenicah pod št. 18.

Prilagam delodajalčevo izjavo.

Jesenice, dne 2. januarja 1926.

Janez Mencinger,
delavec na Jesenicah.

Prosimo naše zaupnike, da nemudoma sporoče vsako nepravilno postopanje krajevnih volivnih odborov našemu volivnemu odboru v Jugoslovanski tiskarni. Glavni volivni odbor je — kakor smo poučeni — izdal tozadevno silno netočna navodila.

Krščanski socialistični delavci, delavke, uslužbenci, uslužbenke! 4. januarja bo odločeno, ali boste volili, ali boste pustili, da gre vaš glas v nič.

Zaupniki! Sedite, pregledajte imenik, prepisite ga in oskrbite reklamacije!

Volitve v Delavsko zbornico.

Glavni volivni odbor za volitve v Delavsko zbornico, ki ga tvorijo po milosti današnje vlade in še izza ustanovitve Delavske zbornice po milosti dr. Zerjave, sami socialni demokratje, je izdal krajevnim volivnim odborom podrobna navodila. V teh navodilih je med drugim tudi določilo, da morajo volivci iz onih podjetij, v katerih ni nad 20 zaposlenih oseb in ki so do 5 km oddaljena od volivne edinice, priti sami osebno k volivnemu odboru po glasovnice. To določilo je reakcionarno, krivično in zato vredno socialnih demokratov.

Naperjeno je to določilo predvsem proti služkinjam in obrtniškem delavstvu, ker to delavstvo je strah socialnim demokratom, ki ne morejo prenesti dejstva, da imajo pri teh volitvah tudi ženske volivno pravico. Toda gospodje so se zmotili. Služkinje in obrtno delavstvo je zavedno. Zato bo šel vsak po svojo glasovnico in jo prav oddal, pa če je to rdečim gospodom prav ali ne.

Na kaj je treba našim volivcem in zaupnikom posebej paziti? Sodeč po izjavah, bodo naši nasprotniki skušali dobiti glasovnice tudi od kršč.-social. delavstva takoj, ko se bodo dostavile njim po obratih ali osebno po uradnih bolniških blagajni. Da se to v nobenem slučaju ne zgodi, poskrbite zaupniki povsod in poučite naše delavstvo, da takoj po sprejemu glasovnice shrani in izpolnjene in podpisane odda 2. februarja na volišču, ali pa že prej našim zaupnikom. Vsak volivec

in volivka bo prejel kuverto, ki bo nosila naslov glavnega volivnega odbora, v njej bo pa glasovnica in kos belega papirja. Na priloženi kos belega papirja se bo napisalo, za katero listo volivec glasuje (točna navodila našim volivcem slede v okrožnici in v »Pravici«), nakar se ta listek vložijo v glasovnico v kuverto in zalepi; zadaj na kuverti na prilepljeni listek se vsak lastnoročno podpiše. — Tako opremljene glasovnice ne sme dobiti v roko noben naš nasprotnik, pač pa le naš zaupnik, ali pa 2. februarja krajevni volivni odbor, ali pa se pošlje zalepljena kuverta do 7. februarja po pošti priporočeno glavnemu volivnemu odboru.

Koliko delavskih list bomo imeli pri volitvah v Delavsko zbornico? Socialni demokratje in bivši neodvisni (skrajni levičarji) so dali svoji listi ime »Združene strokovne zveze«, ker si ne upajo pred delavstvo s svojim pravim imenom. — Bernot bo menda postavil svojo listo. Z ostalimi socialisti se ni združil. — Narodni socialisti in pa Zerjavci delavci od demokratske »Unije« gredo skupaj pod imenom »Neodvisna delavska stranka«. Ime »neodvisna« mislijo da bo privabilo njihovemu malemu številu nezavedne od bivše neodvisne organizacije. — Krščansko socialistično delavstvo pa nastopi enotno, samozavestno in odločno s svojo listo »Jugoslovanske strokovne zveze«, na katero je ponosno.

Beleške.

Zakaj je moralo priti do borbe? Tako vprašuje »Delavec« od 18. decembra in pravi potem v odgovoru, da zato, ker imamo 600 farovžev, ki so močnejši kot vse socialno demokratske strokovne organizacije.

»Malo bomo že morali goljufati, če hočemo zmagati.« Tako se je izrazil socialni demokrat, referent (z imenom lahko postrežemo) na konferenci socialnih demokratov in komunistov v nedeljo v Ljubljani, ko se je govorilo o delu, pripravah in organizaciji naših nasprotnikov za volitve v Delavsko zbornico. Da ne bodo ti ljudje imeli prilike goljufati delavstva ne pri volitvah in ne potem kot voditelji naše Delavske zbornice bo poskrbelo naše delavstvo v polni meri s tem, da bo oddalo svoje glasovnice »Jugoslovanski strokovni zvezi«, na katere listi bodo kandidirali delavci, možje dela in poštenja. Goljufija, roke proč od naše zbornice! Sicer pa o konferenci več v prihodnji »Pravici«.

Delavsko zbornico — delavskemu razredu! Ta poziv socialnih demokratov bo menda le na mestu, ker se sliši, da nameravajo milijonar Tone Kristan, hišni posestnik, potem pekovski

A. Marby:

Hanka.

Lužiško-arbska povest.

24

»Tako? Da, če je Hanki prav, zakaj ne?« je odvrnil starček in se malo začudil. »Kako pa je danes z vašim bolnikom, teta?«

»Ljubi Bog, slabše kakor misli sam. Tako rad bi ozdravel, mlad, kakor je, toda... toda! Preden dobimo zimo, ga bo vzelo.«

»O, teta! Mar je res tako pri kraju?«

Le verjemite, kar sem vam povedala,« je prikimala teta in na glas se ji je poznalo, da ne dvomi o svojem prerokovanju.

»Pripravljena sem, teta,« je dejala zdaj Hanka, ki si je devala še robec na glavo, ker je zunaj deževalo.

»Tako. To mi ugaja. Gospod učitelj bo naju že težko pričakoval.«

Molče sta hiteli po široki cesti. Že je prišla teta za kljuko na vratih učiteljeve sobe, ko je Hanka pridušeno zasepetala: »Ne še; počakajte še trenutek, teta.« Ta se je začudena okrenila. V medlem večernem mraku je bilo še mogoče spoznati, kako smrtnobled je bil Hankin obraz; vitka dekliška postava se je tresla kakor trepetljikovo listje.

»Za Boga, kaj pa je? Kaj te je prijelo?« je vpraševala starica, vidno vsa zmedena. »Mar ti je tako težka pot k njemu? Ali pa — kar sem sicer že davno slutila — rada ga imaš, učitelja, kaj ne?«

Deklica je odkimala z glavo.

»Ne tako, kakor morda mislite vi, teta,« je šepetala hlastno. »Toda rada ga imam, kakor brata... in to tudi zasluži, saj je bil vendar vedno

prijazen z menoj... in sedaj...« Hanka so stopile solze v oči. »O Bog, teta, kako zelo se mi smili!«

»In vendar se vse do sedaj nisi nič zmenila za reveža, in ga nisi niti enkrat obiskala?« je dejala teta očitajoče.

»Ali vas nisem vsak dan poprašala po njem, teta,« se je branila Hanka in jokala tiho. »Veste, dostikrat sem bila že na tem, da bi skočila k njemu za trenutek, toda potem sem si mislila, kako lahko bi prišla spet ljudem v zobe, in zato... oh, in tudi drugače mi je bilo pretežko, da bi se odločila, teta.«

»Da, da,« je zinila žena razumno, »in bilo je tudi prav tako. Saj si že dovolj pretrpela. Toda sedaj, ko preži na ubogega človeka smrt takorekoč že pri vratih... in povrh tega, ker sem tudi jaz vedno poleg... ne bo mogel pri tem tudi najbolj strupen jezik najti ničesar slabega. Krščanska dolžnost zahteva, da izpolnimo bolniku vse želje, ki se izpolniti dajo. Sedaj pa vstopi, ne sme dalje čakati na naju. Prepaj pa si obriši še solze, draga, in bodi prav pogumna ob njegovih postelji. Delaj vesel obraz in govori brezskrbno in zaupanja polno, in nikar mu ne pokaži, da si vznemirjena, naj bi ti bilo to še tako težko.«

Da bo našla učitelja tako bednega in nadložnega, si Hanka niti predstavljati ni mogla. Kakšne strašne sledove je zapustil ta kratak čas, odkar ga ni videla, v njegovem obrazu in postavi! Z vsa silo se je morala premagovati, da je ostala trdna, in ko se je nato ves srečen oklenil njene roke in je tako zaupljivo in veselo govoril o svojem skorajšnjem zdravlju in lepi bodočnosti, je njena moč skoro omagala. Bila bi glasno zaplakala, ako bi je ne opomnilo pomenljivo pokašljevanje vedno čuječe tete, naj se pazi.

»Ali me hočete že zapustiti, Hanka?« je vprašal učitelj žalostno, ko se je dvignila po pretoku

ene ure, da bi odšla. »Pa me bodete vsaj kmalu spet obiskali... mogoče jutri? Ah da, obljubite mi!«

Obljubila je rada — in če je nato tudi vsak dan ponovil isto prošnjo za naslednji dan, mu je vedno drage volje izpolnila željo in prihajala točno. Cele popoldneve, pogosto v spremstvu slepega očeta, je prebila pri bolniku, čula je namesto tete ob njegovih postelji dostikrat tudi ponoči in lajšala starici tudi drugače trud in delo. Nikdar ni teknila učitelju juha bolje, nikoli ni užival krepčilne pijače z večjo naslodo, kakor če mu je oboje pripravila Hanka — nikoli ni počival slajše, kakor če mu je njena roka uravnala vzglavje. In kako se ji je zahvaljeval z besedami in pogledi!

Od časa do časa je prihajal tudi Riška. In čemu bi ne? Bolnemu tekmeču, o katerem mu je pravil notranji glas, da ne bo več dolgo, ni mogel zavidati Hankine prisotnosti, in ne biti nanj ljubosumen, nasprotno njegovega plemenitega srca se je pollašalo ob pogledu na učitelja globoko usmiljenje. Primaknil si je stol navadno kam v senco in odtod ves srečen opazoval Hanka, kako je spretno stregla bolniku, in se radoval nad vsako njeno ljubko kretnjo. Pri tem se je potapljal v sladke sanjarije. Skupna skrb za bolnika in njuna želja, da bi mu po najboljših močeh olajšala njegovo žalostno stanje, je premostila sploh ono neprijazno razmerje med Bogomirom in Hanka in ju pomalem zblíževala. V dekličinem obnašanju se je vsa osornost in trmoglavost umikala bolj in bolj nežni pohlevnosti in jo delala še lepšo. V takem razpoloženju je hvaležno sprejemala to in ono Riškovo uslugo; dogodilo se je že celo, da so se njune oči srečale, ko sta naskrivaj pogledovala drug za drugim. V takih trenutkih sta začenjali njuni srca biti hitreje in pozabljala sta, da se nahajata v žalostni in zapuščeni bolniški sobi.

(Dalje.)

mojster Koren in drugi taki debeli tiči, kandidirati na listi »Združenih strokovnih organizacij«, socialistov in komunistov. Beležimo kot kronisti.

Jugoslov. strokovna zveza.

Zveza papirniškega delavstva.

Tovarišem papirniškim delavcem se pristočno zahvaljujem za denar, ki so mi ga poslali in mi s tem olajšali moje težave. Leg plačaj! M. Kovačič.

Goričane-Medvode. V naših tovarnah je nastopil službo zopet novi zdravnik okrožnega urada. Kar je pri nas v takih slučajih najraje, se je tudi sedaj zgodilo, namreč, da se je za delavstvo zopet nekaj poslabšalo. Do sedaj je hodil uradni zdravnik v naše papirnice ordinirati tedensko dvakrat, po potrebi je obiskal bolnike tudi na domu. Naš novi zdravnik pa je takoj ob nastopu službe napovedal, da bo v papirnico Goričane, kjer je zaposlen pretežni del našega delavstva, prihajal tedensko samo enkrat, na dom pa da ne bo hodil k bolnikom razen v prav nujnem slučaju. Tudi se dogajajo slučaj, da obolelim delavcem odklanja sprejem v stalež bolnikov, češ da še lahko delajo. Tako gospod zdravnik seveda varčuje na korist Okrožnega urada. To je sicer čisto prav in mi bi ne imeli ničesar proti varčevanju, ko bi to varčevanje ne šlo na račun delavcev-bolnikov in v prilog Okrožnemu uradu, ki zanje pravzaprav vedno manj pomeni. Ukinjeni so nam že razni prispevki za svoje, sedaj se ukinja še pomoč članom. Človek bi pričakoval, da se bodo v takem slučaju znižali prispevki, katere plačujemo za bolniško zavarovanje. Obeta se nam pa menda ravno nasprotno, da bodo te prispevke še zvišali. Ali bo res končno zavarovanje delavcev za bolezen zato tukaj, da delavstvo plačuje, ob boleznih naj si pa zavarovanci iščejo pomoči kjer morejo in hočejo. Oj zlati časi, kdaj boste že minili?

Društvo slovenskih organistov.

Organistovske službe izpraznjene: Krapina (Hrvatsko) plača 4000 dinarjev letno, vrt in stanovanje. — Št. 113 pod Turjakom p. Mislinje: plače nič; le nekaj prostovoljne bire. Prosilec, zmožen tajništva, bi dobil tudi občinsko tajništvo; je tudi prosto stanovanje.

Odbor »Društva organistov in glasbenikov za Slovenijo« v Celju je pri svoji zadnji seji dne 30. novembra 1925 razpravljalo o raznih perečih vprašanih društva. Isti je prosil tudi za državno subvencijo društvu. Glavno društveno zborovanje za l. 1925 (občni zbor) se je določil za torek, dne 2. marca 1926 z naslednjim sporedom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. poročilo predsednika, tajnika in blagajnika; 3. poročilo računskih preglednikov; 4. volitev novega odbora; 5. poročilo raznih govornikov: urednika »Mužičara« iz Zagreba, zastopnika J. S. Z. iz Ljubljane in poslanca dr. Hodžarja iz Celja; 6. slučajnosti. — Društvo bo preskrbelo vsem članom ugodnost polovične vožnje, da se isti lažje udeležijo tega zborovanja. Pripravljajte se že sedaj za občni zbor te svoje organizacije, kjer bo lahko vsak stavil predloge oz. izrazil svoje želje in nasvete. Vabite se v obilnem številu, da bo udeležba tem sijajnejša in pridobivajte novih članov. Vsak zavezen organist, ki mu je mar zboljšanje njegovega gmotnega položaja, mora biti tudi n a v d u š e n član stanovske organizacije. Torej tovariši! Agitirajte za obilno udeležbo! — Odbor.

Državni cestari.

Cestarjem. Srečno in veselo novo leto želim vsem slovenskim državnim in deželnim cestarjem. Naše življenje, zlasti nas deželni cestarjev, je tako slabo, da komaj životarimo, kajti vsi dohodki ne zadostujejo niti za hrano, kaj pa obleka in obuvalo. Poskušali smo že s prošnjami, toda vse je bilo zaman. Sedaj smo pričeli z organizacijo, a tudi tu gre jako počasi naprej, kar je nam v največjo škodo. Kar nismo dosegli s prošnjami, to bomo morali doseči z močno strokovno organi-

zacija vseh cestarjev. Dolžnost cestarjev je, da posvetijo vso pažnjo in pozornost naši strokovni organizaciji. Velika težava pri tem je to, da smo cestarji zelo redko nastavljeni in so stiki vsled tega težji. Vendar pa bomo morali tudi to oviro preprečiti s krajevnimi sestanki, na katerih se bomo morali natančneje pogovoriti. Velike važnosti pa je, da se poleg tega, da je vsak cestar organiziran, naroči tudi »Pravico«, katera edina nas lahko družiti s tem, da prinaša vsak teden vesti o našem cestarskem gibanju. Važni v tem oziru so tudi skupni sestanki, kateri naj bi se vršili po vseh okrajih. En tak sestanek je zelo potreben za krški okraj ter prosim, da se ta sestanek čimprej skliče. Seveda pa se morajo takega sestanka udeležiti vsi cestarji tamšnjega okraja. Le v skupnem delu v organizaciji je naša rešitev, zato kličemo vsem tovarišem: Na delo za organizacijo cestarjev!

Zveza tovarniškega delavstva.

Prevalje. Delavci, uslužbeni na tukajšnji parni žagi, ki je last lesne industrijske družbe »Korotan«, so bili do poslednjega časa brez potrebne enotne delavske organizacije. Čeravno so ti delavci ljudje našega krščanskega socialnega naziranja, so bili v zvezi temu dolgo časa nedosledni in nezaupni do vsake organizacije. Nekateri so nekaj časa omahovaje sledili vabam marksističnih socialistov. V sled nezavednosti teh delavcev tudi Strokovna zveza ni mogla z uspehom vplivati v njihovih potrebah za nujne gmotne pridobitve. V poslednjem času so pa tudi ti delavci spoznali potrebo združitve v JSZ, ki se edina trajno z vneto zavzema za delavske interese. Po zgledu zaupnika naše skupine so se polagoma delavci včlanili v skupini SZTD in tvorijo danes v skupini tretjino članov. Ti požrtvovalni fantje delujejo danes ne samo v svoji organizaciji, temveč tudi v vseh tukajšnjih kulturnih društvih. Tako je prav, tovariši; le vzgajajmo se v društvenem življenju, ono nam nudi mnogo potrebne izobrazbe. Bodimo predvsem vztrajni boritelji v vrstah krščanskih socialistov. Ne omahujmo, ako nam organizacija ne more takoj pridobiti dobrih plač ali drugih ugodnosti. Zaupajmo v našo idejo, da pravica mora zmagati. To naše organizacijsko načelo naj bo naše orožje, katero naj nas vodi vsikdar do zaželjenih uspehov. — Vsem članom in prijateljem skupine Prevalje želi veselo novo leto — odbornik.

Viničarji.

Občni zbor skupine Svetinje. Dne 6. jan. 1926 ima skupina svoj III. redni občni zbor ob 8. uri zjutraj v posojilnici Svetinje s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. poročilo odbora; 3. poročilo nadzorstva; 4. volitev a) odbora, b) nadzorstva; 5. Predlogi in slučajnosti. Na občnem zboru govori zastopnik centrale tov. P. Rozman. Ako ob določeni uri ni navzoče zadostne večine članov, se čez pol ure vrši drug občni zbor s istim dnevnim redom in v istih prostorih ob vsaki udeležbi članov. K udeležbi vabi odbor. — Jože Košnik, t. č. predsednik. A. Kovačič, t. č. tajnik.

Svetinje. Skupina Svetinje je priredila v dneh 14. in 15. decembra organizatorično-tehnični tečaj. Tečaja so se udeležili naši zavedni člani in odborniki. Predavatelja sta bila predsednik skupine tov. Jože Košnik in strokovni tajnik tov. Peter Rozman. Spored je bil sledeči: 14. decembra: Kaj smo in kaj hočemo (Rozman). Ustroj S. Z. V. pravila (Košnik). Del. stanovska kultura (Rozman). Društveno občestvo (Košnik). D. Z. in njeno stališče v S. L. S. (Rozman). Krek kot socialni delavec (Košnik). Viničarski red in viničarsko vprašanje (Rozman). — 15. decembra: Občni zbori (Košnik). Seje (Rozman). Poslovanje blagajnika (Košnik). Poslovanje tajnika (Rozman). Zaupniki (Rozman). — Namen tečaja je bil, vzgojiti odbornike za dobre agilne agitatorje, jih izobraziti ter po njih zanesti med člane pravo pojmovanje organizacije. Drugi dan je bil posve-

čen notranjemu delu v organizaciji, poslovanju. Upamo, da bo ta tečaj prinesel nove uspehe, probujeno življenje v skupino. V mesecu januarju in februarju priredimo nedeljske poučne sestanke za odbornike in krajevne večerne sestanke za naše člane in delavce.

Prometna zveza.

Iz starega v novo leto. Zapuščamo zopet eno leto našega življenja in delovanja. Mnogi naši tovariši železničarji so nas zapustili tekem leta ter se preselili na svoj večni dom, kateri nas še čaka. Tako imamo zabeleženih več slučajev smrti naših zvestih članov, katerih spomin je ohranjen v naših srcih in v naši železničarski zgodovini. Nadalje zaključujemo tudi naše strokovno delovanje in trud ter požrtvovalnost celega leta. Vsak gospodar zaključuje svoje celoletno delovanje in pregleduje, koliko in kako je pridelal ter v kakšnem stanju se nahaja njegovo gospodarstvo in premoženje. Tako in enako je pri naši železničarski strokovni organizaciji. Tudi tukaj se zaključuje letno delovanje ter uspehi tega dela, kakor tudi letna zgodovina železničarjev. Če na splošno pogledamo na naše celoletno delovanje, vidimo, da se je mnogo delalo, mnogo preobrnilo itd. Uspehov za celokupnost ne more pokazati veliko nobena organizacija, ker na merodajnih mestih gospodje nočejo slišati naših prošelj, naših želja in naših upravičenih zahtev. Tako je vsakemu poedinemu znano, kako dolgo se že bojujemo za našo razliko, za naš delavski pravilnik, za zboljšanje našega gmotnega položaja in za delavske zaupnike itd. Vse to je nujna potreba in tudi dolžnost naše vlade bi bila, da bi to in še marsikaj drugega že lahko uredila. Edino kar se je po dolgem času izvršilo, je volitev skupščinarjev v našo bolniško blagajno. Za vse drugo pa imajo gospodje še gluha ušesa. Lep izgovor, kateri se vedno ponavlja pri vseh prošnjah in intervencijah je »nema pare«. Upamo, da bo bodoče leto prineslo več sreče in da se bo naš položaj obrnil na boljše stran in da bo zavladalo med uslužbenci posebno pa pri delavcih večje zadovoljstvo. Za bodoče leto nas še čaka mnogo dela in tudi požrtvovalnosti, kar pa nas ne bo strašilo, ampak še celo podkrepilo. Vztrajati hočemo do popolne zmage proletarijata. Da pa bomo vse to dosegli, je naloga nas vseh, da se bomo v doglednem času našli vsi skupaj v eni hiši v enem taboru kot en mož, ter da bomo postali nepremagljiv steber železničarjev, kateri bo trdno stal na meji naših pravic in upravičenih zahtev. Zato kličemo vsem neorganiziranim, da se v novem letu vsi organizirajo v strogo strokovni železničarski organizaciji, katere delovanje se vrši pošteno in odkritosrčno, in to je v Prometni zvezi. Naša zveza raste dan za dnem v večjo armado železničarjev. Le v slogi je moč, kakor pravi naš narodni pregovor. Kdor hoče torej pomagati, da si zboljšamo naš bedni položaj, naj ne odlašaja več, temveč naj si takoj preskrbi pristopnico ter se organizira z novim letom v Prometni zvezi. Pristopnice se dobijo pri vseh naših zaupnikih, podružnicah in skupinah P. Z. Preden prestopimo prag novega leta, želim vsem članom P. Z. veselo Novo leto 1926. — Član Prometne zveze.

Prodajanje srečk Dijaškega podpornega društva se je zadnje dni zelo poživilo. Marsikdo, ki je čakal, da se približa rok žrebanja, si jih hiti sedaj nabaviti. Drugi, ki so jih že prej kupili, sedaj povečujejo njih število, da pripomorejo našim dijakom do večjega uspeha, sebi pa do gotovejšega dobitka. Ker bo žrebanje, kot napovedano, 15. jan. 1926, se prodajanje srečk zaključuje v glavnem 10. januarja. Vljudno opozarjamo na ta dva dneva p. n. čitatelje, da ne zamude prilike. Srečke je mogoče dobiti po vseh trafikah, konzumah, naših društvih, župnih uradih itd., ali pa se naročajo v Ljubljani pri odboru DZD, Miklošičeva 5.

Zahvala. Podpisani se najljubše zahvaljujem za posmrtnino, ki sem jo dobil od Prom. zveze ob priliki smrti moje nad vse drage žene. — Maribor, meseca decembra 1925. — Jamnik Franc.

V mesecu decembru je nakazala Prometna zveza: vdovi Žižek 200 Din posmrtnine in 100 Din podpore; tov. Lang, Maribor, 150 Din podpore; tov. Golob Valentin, 250 Din podpore in tov. Jamnik Franc, Maribor, 200 Din posmrtnine.

Krivic se množe.

Vedno pogosteje se dogaja, da mečejo gospodinjje ali gospodarji služkinje brez odpovedi za malenkostne pregreške na cesto. Najprej se jo nahruli, ozmerja, nato pa napodi. Zgodil se je na Jesenicah slučaj, da je letos na sveti večer zapodila neka gospa služkinjo, ki je bila tam pol leta v službi. Ko je vsa žalostna odhajala, ji gospa sploh ni hotela dati nobene plače in ne knjižice. Seveda s tem zadeva še ni urejena in bo ohola gospa morala krivico poravnati. Je še mnogo podobnih žalostnih slučajev, ki se dogajajo dan na dan in ki pričajo o današnji brezsrčni in nesocialni kapitalistični družbi, proti kateri moramo naš boj potrojiti.

Tedenske novice.

SREČNO IN VESELO NOVO LETO želi vsem naročnikom, prijateljem in sotrudnikom »Pravice«

UREDNIŠTVO UPRAVA

Papeževa okrožnica. Sv. oče je izdal novo encikliko »Kristusu v čast«, v kateri opominja vernike, da priznajo Kristusovo gospodstvo. Z encikliko se uvaja nov praznik, ki se bo praznoval vsako leto na zadnjo nedeljo meseca oktobra in se bo imenoval praznik Kristusovega kraljestva. Na ta praznik naj bi se izvršile posvetitve družin srcu Jezusovemu. Prvič se bo ta praznik slavil ob sklepu svetega leta v celi katoliški cerkvi.

Ustavitev obrata. Tiskarna M. Hrovatin v Ljubljani je prenehala biti članica stanovske organizacije tiskarjev. Ker pa obstoji med lastniki tiskarn in grafičnim delavstvom pogodba, da noben organiziran delavec ne sme delati v neorganizirani tiskarni in obratno, da organizirana tiskarna ne sme zaposliti neorganiziranega delavca, zato je izstopilo v ponedeljek iz neorganizirane tiskarne organizirano, to je celokupno osebje. Tiskarna Hrovatin je bila iz organizacije izključena, ker je kršila razne pogodbe. — Kdaj se bo ta svojevrstna stavka končala, ni mogoče predvideti.

Zmrznil je na Polzeli dne 18. decembra Martin Korbar. Ponoči je ušel v hipni zmedenosti malodane na pol gol na prosto, kjer je taval do jutra pol zmrznjenega domov, je kmalu izdihnil.

Umor. V hlevu trgovca Žnidaršiča v Leskovcu pri Krškem so našli domačega hlapca mrtvega. Umorjeni je imel na desni strani nad ušesom dva centimetra globoko rano od udarca s sekuro. Ubijalec je po zločinu pobegnil proti Rajhenburgu.

Smrtna nesreča. V Dol. Logatcu je podrl vihar na lesnem prostoru Jos. Kunstla leseno barako. Pokopala je pod seboj delavca Alojzija Novaka iz Čevic, ki je v par trenutkih izdihnil. Pri nesreči je bil tudi lahko ranjen delavec Franc Trček.

Nova katoliška cerkev je bila meseca decembra posvečena v Nišu v Srbiji.

Nov kolodvor so začeli zidati na Tezmem pri Mariboru in sicer za osebnih in tovarni promet. Tezno bo zadnja postaja pred Mariborom.

Otvoritev nove železnice. Zadnjo nedeljo se je vršila slovesna otvoritev nove železniške proge Niš-Prokuplje. Nova proga je dolga 22 km.

Železniška nesreča. Na postaji Novi Marof na Hrvatskem je zadel iz Varaždina prihajajoči potniški vlak v tovarni vlak iz Zagreba. Udarca je bil naravnost strahovit. Obe lokomotive sta bili v trenutku popolnoma razbiti in 10 vagonov zmečkanih. Med pone-

srečenci sta bila dva mrtva, 15 pa več ali manj težko ranjenih. Ponesrečence so odpeljali s pomožnim vlakom v Varaždin v bolnico. Nesreča se je zgodila vsled napake na signalnem aparatu. Skoda znaša več milijonov dinarjev.

Nesreča pri sankanju. Led se je udri v Subotici na reki Bosutu pri sankanju 6 in 11 let starima hčerka-ma tamkajšnjega gostilničarja Jekla. Sedemletni bratec, ki je vlekel sanke, se je rešil na ta način, da je skočil na trdnjši led, sestri pa sta utonili. Ko je oče zvedel za nesrečo, je hitel na kraj nesreče ter skočil v vodo, hoteč poiskati trupli svojih otrok. Le z veliko težavo so nesrečnega očeta potegnili iz vode.

Ogromen most. Prihodnjo pomlad pričnejo z gradbo novega mostu, ki bo vezal Belgrad s Pančevom. Most bo zgrajen na betonski podlagi v železni konstrukciji ter bo služil železniškemu, cestnemu in osebnemu prometu. Dolg bo poldrug kilometer ter bo eden največjih mostov v Evropi.

Krekova socialna šola.

Prvi tečaj »Krekove socialne šole« se je zaključil z jako dobrim uspehom. Učenci kakor tudi gg. predavatelji so se razšli v nadi, da se v večjem številu vidijo pri drugem tečaju.

Prijateljski večer v Akademskem domu je bil nad vse prisrčen, zbralo se je staro in mlado. Prijazna dvorana se je napolnila prijateljev »Krekove mladine«. Večer je otvoril tov. Kordin Fr., ki je v otvoritvenih besedah omenil, da se je s prvimi tečajem položil temeljni kamen bodoči delavski univerzi v Ljubljani. Predsednikom je bil predlagan tov. Al. Burkelje, nakar so referirali učenci. Prvi je govoril tov. Fr. Jeglič, nadalje tov. Drago Puc, tov. Srečko Peterlin, tov. Franc Savenc, tov. Hočevar Metod ter tov. Mici Rozman. Referati so bili zbrane snovi, povzete iz predavanj. Nastop mladih govornikov je dokaz, da je šola resnično nudila učencem ono, kar so potrebovali — izobrazbo.

Nadalje so govorili še prof. E. Jarc, Jože Gostinčar, dr. A. Gosar, dr. Josip Puntar, dr. Ivan Stanovnik, urednik Fr. Knaflič in prefekt Ante Kordin.

Nato je tov. Al. Burkelje kot predsednik večera izrekel zahvalo ljublj. vladiki dr. Ant. Bon. Jegliču, našemu dobrotniku, in dr. Antonu Korošču. Večer je posetil med drugimi tudi šel oddelka za prosveto dr. Drago Lončar, ki je bil z uspehom šole jako zadovoljen.

Pozno zvečer je zaključil uradni del večera tov. predsednik, nakar se je razvila prisrčna in domača zabava.

Veseli smo se razšli v nadi, da se kmalu vidimo na drugem tečaju »Krekove socialne šole«. In tako smo izpolnili željo, izraženo v resoluciji, sprejeti na I. kongresu krščanskih socialistov 7. junija.

V imenu učencev se je g. predavateljem zahvalila tov. Mici Rozmanova s sledečimi besedami:

Govorim v imenu sošolcev učencev »Krekove socialne šole«.

Med nami ste danes Vi naši učitelji in smo med Vami mi Vaši učenci. Zahvale smo Vam dolžni. Zahvale Vam in Bogu za vso Vašo znanost, s katero ste pomagali nam. Toda ta naša zahvala ne sme biti izražena samo v besedah, biti mora v naših dušah in naših srcih mogočna.

Nekoč sem brala stavek, da plete nad nami božanstvo tajne niti in sklepa srca v večno vez. Da, res! Ker komaj smo parkrat obiskali našo večerno šolo, že smo začutili to resnično dejstvo, da res prepleta vsa naša dela, naša srca in naše duše neko tajinstveno dobro in kmalu smo si bili kot eden in smo brezpogojno zaupali drug drugemu.

Kako tudi ne. Saj smo dan za dnem videli, kako prihajate med nas z jasnim obrazom in vedrim pogledom, vedeli smo, da Vam je to delo sladko breme. Hoteli ste nam dobro Vi, ki hočete nadaljevati započeto delo našega pokojnega dr. Janeza Evangelista Kreka.

Vi, dragi naši predavatelji, le vedite, da nismo Vaše naklonjenosti izrabili, pač pa smo iz Vaše velike, vztrajne požrtvovalnosti črpali mnogo lepega, čustvenega, svetega in koristnega.

Danes smo se zbrali tu v slovo. Toda to slovo ne sme biti za vedno. Še mnogo, mnogo se moramo naučiti od Vas, da bomo mogli tako enkrat dejansko koristiti svojim sobratom — trpinom.

Izročamo Vam danes misli, ne misli, ampak želje, ne samo želje, marveč srčne prošnje, da tudi v bodoče ne zabite svojih pokornih neboljencev.

Mi v vednosti gledamo moč svojjo, v besedah Vaših beremo to, vednost, a v svojih srcih pa čutimo odmev udane zahvale. Tisočkrat Vam Bog plačaj!

Krekova mladina.

Seja centralnega odbora »Krekove mladine« je v soboto 2. januarja 1926 ob 7 zvečer na Starem trgu 2/I. Prosi se sigurne udeležbe. — Predsednik.

Razširjajte »Pravico«!

Dopisi.

Iz ljubljanske mestne pristave.
Dne 17. decembra je umrl naš tovariš Jože Trefalt, kateri je služil skoro 20 let vestno in pošteno mestni občini na njeni pristavi. Zabeležiti pa moramo v tem slučaju spoštovanje hlevnega mojstra do svojih podrejenih delavcev. Dne 18. decembra je bilo vodstvo pristave telefonično obveščeno od stavbnega urada, naj hlevni mojster določi ljudi, ki bodo spremili tov. Trefalta na njegovi zadnji poti. Toda na dan pogreba ni dobil niti eden delavec dovoljenja, da spremi svojega tovariša na pokopališče, pač pa je šel k pogrebu, namesto tovarišev umrlega, hlevni mojster sam. Pripominjamo, da je cestno nadzorstvo, ki nima nobenega ožjega stika s pristavo, poslalo k pogrebu šest delavcev z g. nadzornikom. Prepričani smo, da bi naš hlevni mojster prav nič ne izgubil na svojem ugledu, če bi tudi on poslal primerno število svojega uslužbenstva k pogrebu, nasprotno pa bi veliko pridobil, ker bi s tem pokazal, kako ceni svoje osebje in bi mu bilo obratno tudi to hvaležno za njegovo priznanje. Da bi pa vsled tega trpel proračun mestne pristave, pa ne moremo verjeti, ker če bi bilo to res, potem je boljše, da mestna pristava čim prej likvidira.

Tržič. Dva slučaja sta se pred kratkim dogodila v predilnici, ki sta potrebna ožigosanja. Neka delavka je šla k zdravniku. Pri pregledu je ni hotel spoznati za bolno, temveč je morala nazaj v tovarno. Vsled bolezni pa se je pri delu zgrudila. Posledica je bila, da je morala ostati doma dvomat tih otrok brez podpore od OUZD. Drug slučaj je bil temu podoben. Taki slučaji niso častni za ekspoziuro, oziroma nastavljenice, ker pri tem so baje več krivi poslednji, kakor pa zdravnik, čeprav se oni sklicujejo, češ zdravnik je kriv. Ako se bo to še dogajalo, potem bo treba napraviti tudi tu temeljito operacijo.

Celje. V nedeljo 27. decembra se je vršil v Celju v tajništvu JSZ dobro obiskan zaupni sestanek, na katerem je poročal tov. Gajšek iz Ljubljane. Razgovor se je vršil predvsem o volitvah v Delavsko zbornico, katerim je treba posvečati vso pozornost in zanimanje, da bo ta naš delavski parlament prišel v prave in poštene roke.

Hrastnik. Tukaj vladajo strašne stanovanjske razmere. Neko 74 let staro vdovo Majdič so z zvijačo izrinili iz stanovanja še v poletju. Uboga starka mora hoditi na delo, če se hoče preživeti. Zdaj stanuje v podstrešju Orožnove hiše v Studenicah (ne v sobi, ampak na prostem), kjer nima nobene peči, da bi se pogrela ali posušila moko obleko. Kuhati hodi k neki Hrašnovi Francki. Gospoda gerenta Voduška opozarjamo, če mu je znano, kaj je v tej zadevi njegova dolžnost. Božične praznike smo imeli lepe. Ohbajali smo jih različno. Spomin Kristusovega rojstva smo počastili s tem, da smo se globoko poklonili kralju alkoholu. Nekateri gostilničarji ne morejo drugače shajati, da vsak večji praznik organizirajo ples. Ali je potem kaj čudno, če ni na eni strani denarja, na drugi strašni kapitalizem? To je žalostno znamenje časa.

Socialna Misel

nastopa te dni svoj peti letnik. Dosedanji štirje letniki so bili posvečeni v prvi vrsti miselnemu razglabljanju in notranji prireditvi, v bodoče bo posvečena pod novim uredništvom v prvi vrsti perečim in aktualnim dnevnim političnim, kulturnim, socialnim in gospodarskim vprašanjem, kar ji bo nedvomno pridobilo novih prijateljev in naročnikov. Zajamčeno je pa bodoče njeno popolnoma redno izhajanje in poveča se tudi njen obseg, zaradi česar se prav neznatno (za 10 Din letno) poviša tudi njena naročnina tako, da stane odslej 50 Din letno, kljub temu pa ostane še vedno daleko najcenejša jugoslovanska revija.

Te dni razpošilja uprava prvo številko novega letnika in na ogled jo dobijo tudi nekateri naši delavski zaupniki. Ze prvi pogled vanjo kaže njeno bodočo smer in obliko, zato smo uverjeni, saj pomenja zlasti za delavske sloje pravi kašpot v današnjih razvršanih časih, zlasti ker se bližamo še vedno težjim časom. Obravnavala bo v poljudno znanstveni obliki najvažnejša vprašanja, ki težijo danes naše delavske sloje. Toplo jo priporočamo v naročbo tudi vsem ostalemu delavstvu. Naj bi ne bilo delavske organizacije in delavskega zaupnika brez nje. Naroča se v upravi »Socialne Misli«, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

IVAN JAX IN SIN, Ljubljana, Gosposvetska c. št. 2.

Najboljši šivalni in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linču. Ustanovljena l. 1867. Vezanje poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. 11 letna garancija. Pisalne stroje Adler in Urania. Kolesa iz prvih tovar: Dürrkopp, Styria, Waffner, Kayser.

V konsumu Kongresni trg št. 2

dobe člani po ugodni ceni

pletene volnene rute ogrinjalka, „kocke“, dežne plašče, robe, nogavice, samoveznice, čevlje, zimske rjuhe, čipkaste zastore, flanelo za spodnja krila, trikotažo, srajce, copate, prešite odeje, koce, sploh vsakovrstno oblačilno blago. Dobe se tudi razni zaboji za premog, krompir in smeti in razni plehnati vrči od medu, strgane vreče za ribanje.

◆ Člani, ne pozabite, da Vam je lastna zadruga najbližja in najcenejša! ◆

KOLINSKA je vsled svojih dobrin splošno priljubljena **CIKORIJA**

Žika!

Poskusiti je treba, potem je odločitev lahka. Odločili se boste za ŽIKO, ki je in ostane najboljša in najbolj zdrava žitna kava!

PODRUŽNICE:

Bled, Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split in Šibenik.

TELEFON: št. 470 in 57.

Račun poštino-ček, zavoda za Slovenijo št. 11.945, za Hrvatsko št. 59.080.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI

Miklošičeva cesta 10 (v lastni palači nasproti hotela Union).

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja tudi tuje valute in devize, sprejema vloge na tekoči račun in na vložne knjižice ter oskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Kapital in rezerve skupno nad 15.000.000 Din. — Vloge nad 125.000.000 Din.

AMERIŠKI ODDELEK:

Direktno svezje z ameriškimi bankami. Glavni korespondenti: American Express-Company, 65 Broadway, New York, ter njene podružnice in agencije po vseh večjih mestih Združenih držav, Anglo South American Bank Ltd., London, ter po važnejših mestih južno Amerike, Commercial Bank of Australia Ltd., London, ter po vseh važnih mestih Avstralije in Nove Zelandije, National Bank of South Africa, London, Pretoria.

Urojevanje ameriških zapuščin.